

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 26.3.2009
COM(2009) 141 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**Четвърти мониторингов доклад за реструктурирането на стоманодобивната
промишленост в Чешката република и в Полша**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В настоящия доклад се представят резултатите, постигнати при реструктурирането на стоманодобивната промишленост в Чешката република и Полша през изминалата година. Докладът е подготвен в съответствие с изискванията за мониторинг, които се съдържат съответно в специалните протоколи № 2¹ и № 8², включени в договора за присъединяване на Чешката република и на Полша.

В горепосочените протоколи се определя преходен период за завършване на реструктурирането на стоманодобивния отрасъл и ключови критерии за оценка на постиженията в тази област.

През 2004 г.³, 2005 г.⁴ и 2006 г.⁵ Комисията прие мониторингови доклади. С четвъртия и последен мониторингов доклад се допълват предишните доклади на Комисията и се оценяват резултатите, постигнати през 2006 г. — последната година на преходния период, като се взема предвид съществената информация, която е станала достъпна през 2007 г. и 2008 г.

2. ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ЧЕШКАТА СТОМАНОДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ

В обхвата на разпоредбите на протокол № 2 влизаха дружествата: Ispat Nova Hut (понастоящем Mittal Steel Ostrava - MSO), Valcovny Plechu Fridek-Mystek (VPFM) и Vitkovice Steel (VS). През 2006 г. посочените дружества са имали дял от 57 % от чешкото производство на сурова стомана.

2.1. Държавна помощ за реструктуриране

Въз основа на наличната информация Комисията стигна до заключението, че Чешката република е изпълнила предписанията ѝ от протокола задължения по отношение на държавната помощ. Окончателната финансова оценка показва, че общата сума на държавната помощ, отпусната на дружествата бенефициери за целите на реструктурирането, е възлизала на 8,3 милиарда CZK, или 59 % от определения в протокола таван от 14,15 милиарда CZK. Посочената помощ е отпускана до края на 2003 г. Комисията стигна до заключението, че по-ниската от предвиджданото сума на действително предоставената финансова помощ не е имала неблагоприятен ефект върху финансовите резултати на дружествата.

Помощта е била предимно насочена към финансово реструктуриране. Намалването на задълженията на дружествата бенефициери улесни придобиването им от стратегически инвеститори и им даде достъп до средства, които им бяха необходими за техните програми за модернизация. Размерът на

¹ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 934.

² ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 948.

³ СОМ(2004) 443 окончателен.

⁴ СОМ(2005) 359 окончателен.

⁵ СОМ(2006) 814 окончателен.

предоставената помощ беше определен въз основа на одобрената Национална програма за реструктуриране (НПП) и на индивидуалните бизнес планове (ИБП), в които инвестициите имаха основна роля за намаляване на разходите и за подобряване на качеството на крайните продукти, както и за увеличаване на приходите от оперативна дейност на дружествата. В своята окончателна оценка Комисията обърна специално внимание на връзката между отпуснатата държавна помощ и осъществените инвестиции.

В анализа се посочват следните резултати за всяко дружество:

а) MSO е получило 86 % от максималната позволена от протокола сума на помощта за реструктуриране, като най-голямата част от помощта е предоставена през 2003 г. и е била свързана с отписване на дълг.

б) VPFM е получило 99 % от максималната позволена от протокола сума на държавната помощ, като цялата помощ е била отпусната през 2003 г. и с нея е осъществена главно сделка за размяна на дълг срещу собственост с държавни приватизационни агенции. Част от помощта е била възстановена (вж. 3.4.2 по-долу).

в) VS е получило 37 % от определения в протокола таван, главно през периода 1997—2001 г., а след 2002 г. на дружеството не е била отпускана помощ за реструктуриране. Целите на помощта са били освобождаване на дружеството от дълговете към основните му кредитори и в по-малка степен — покриване на текущи разходи.

Според изискванията на протокола, помощ за реструктуриране не може да бъде отпускана на дружества, които не са включени в НПП. Комисията започна разследване на чешкото стоманодобивно дружество „Třinecké“, което не е било включено в протокола, но стигна до заключението, че на дружеството не е била предоставена неправомерно държавна помощ⁶.

2.2. Намаляване на капацитета

За да се компенсира конкурентното предимство, което дружествата бенефициери са получили в резултат на предоставената помощ за реструктуриране, в приложение 2 към протокола се изисква закриването на някои производствени мощности. Нетното намаляване на капацитета, което Чешката република трябваше да осъществи по отношение на готовите продукти през периода 1997—2006 г., беше определено на 590 000 тона.

Споменатите по-горе производствени мощности бяха твърде остарели и закриването им беше полезно за финансовите резултати на дружествата и освен това спомогна за намаляването на разхода на енергия и на емисиите на замърсяващи вещества в околната среда. Мониторингът показва, че всички

⁶ 2007/319/ЕО: Решение на Комисията от 8 септември 2006 година относно държавната помощ С 45/04 (ex NN 62/04), отпусната на чешкия производител на стомана Třinecké železářny a.s., ОВ L 119, 9.5.2007 г., стр. 37—44.

закривания са изпълнени в съответствие със съответното решение на Комисията⁷.

Постоянното закриване на станове за горещо валцуване № 1 и № 2 във VPFM беше отложено за шест месеца, както беше съобщено в третия доклад за напредъка⁸; тези съоръжения бяха разглобени през първата половина на 2006 г.

MSO осъществи изменението на капацитета на секционния стан в съответствие с решението на Комисията⁹. Изменението направи възможна модернизацията на съществуващия стан вместо изграждането на нов, което позволи да се направят значително по-малко капиталови разходи от предвиданото. Комисията стигна до заключението, че тъй като дружеството е получило по-малко държавна помощ, отколкото е било предвидено, посоченото изменение няма отношение към държавната помощ.

2.3. Други ключови критерии на реструктурирането

2.3.1. Жизнеспособност и финансови резултати

В края на периода на реструктуриране през 2006 г. всички дружества бенефициери преминаха теста на Комисията за жизнеспособност, така както е посочен в протокола¹⁰. Те постигнаха стойности на печалба преди лихви, данъци и амортизация между 20,2 % и 23,4 %, като поставената цел е била 10,0 %, и стойности на печалба преди лихви и данъци — между 17,1 % и 23,0 % при цел 1,5 %. Тези стойности са по-добри от очакваните резултати, съобщени в предишния мониторингов доклад¹¹.

2.3.2. Производителност и заетост

През 2006 г. броят на съкратените от дружествата бенефициери работни места беше по-висок, отколкото бе предвидено (средно годишно равнище на заетост от 11 905 работни места срещу записаната в НПП цел от 12 222 работни места). Този резултат е постигнат главно чрез възлагане на дейности на външни изпълнители, ранно пенсиониране и доброволно напускане. Вследствие на закъснение при прилагането на инвестиционните програми обаче две дружества бенефициери не успяха да постигнат определеното като цел равнище на заетост в края на 2006 г., но успяха да направят това в края на 2007 г.

⁷ Решение 3010/91/ЕОВС, ОВ L 286, 16.10.1991 г., стр. 20.

⁸ СОМ(2006) 814 окончателен.

⁹ Дело за държавна помощ № 350/06 — Промяна в плана за реструктуриране на MSO — Чешка република от 13.9.2006 г., ОВ С 280, 18.11.2006 г., стр. 4.

¹⁰ Дружествата следва да постигнат:

- брутен оперативен резултат от оборота: т.е., печалба преди лихви, данъци и амортизация от най-малко 10 % от оборота за неинтегрираните стоманодобивни дружества и от 13,5 % за интегрираните станове;

- възвращаемост от капиталовия оборот, т.е. процент печалба преди лихви и данъци от оборота от най-малко 1,5 %.

¹¹ СОМ(2006) 814 окончателен.

Постигнатото намаляване на броя на заетите лица през периода на мониторинг, придружено от увеличеното производство на дружествата бенефициери, се изрази в увеличаване на равнището на производителност. Въпреки че крайната производителност (около 365 тона на човек) остава малко по-ниска от средната за ЕС, тя далеч надхвърля (с изключение на VPFM) предвиденото в ИБП равнище.

2.3.3. Намаляване на разходите

Производствените процеси бяха рационализирани, а добрите мениджърски практики като създаването на екипи за намаляване на разходите и инвестициите в ново информационно-техническо оборудване спомогнаха за намаляването на разходите. Постигането на тази цел на реструктурирането стана възможно благодарение на множество инициативи от по-малък мащаб, свързани с дейностите по поддръжка и ремонт. След преминаването на бившите държавни дружества към новите стратегически частни инвеститори беше отбелязано коренно подобрене, вследствие на това, че намаляването на разходите до голяма степен се превърна в част от фирмената политика.

Освен това, увеличеният процент на използване на съоръженията спомогна за намаляването на разхода на енергия за единица произведена продукция. Факторът „разходи“ е ключов за икономическите резултати на дружествата и за техните постижения в опазването на околната среда.

2.4. Други изисквания на протокола

2.4.1. Стопански/пазарни стратегии

Бяха осъществени значителни промени в стопанските стратегии на дружествата бенефициери. Най-важната е премахването на бартерната търговия. Насърчени от приватизацията и улеснени от особено благоприятната промяна в състоянието на пазарите, дружествата бенефициери преразгледаха асортимента на продукцията си, подобриха качеството на крайните продукти, навлязоха на пазари с по-висока добавена стойност — т.е., станаха способни да се конкурират на базата на качеството, а не на базата на цените. Тези усилия трябва да продължат и ще бъдат подкрепени чрез осъществяването на бъдещите модернизации на линиите за окончателна обработка, с което ще се подобри качеството на крайните продукти.

2.4.2. Инвестиции

Нито едно от споменатите в протокола дружества не успя да осъществи всички инвестиции, предвидени в неговия ИБП. В крайна сметка, до края на 2006 г., дружествата бяха постигнали или бяха приели твърди ангажименти да постигнат едва 22 % до 71 % от целите. От друга страна, като се има предвид, че сумата на отпуснатата държавна помощ е била по-ниска от разрешените стойности, Комисията прие, че за реструктурирането е използван адекватен размер на държавната помощ и че не е ползвана държавна помощ над необходимия минимум.

Само при VPFM равнището на реализираните инвестиции, сравнено с размера на получената помощ за реструктуриране, накара Комисията да проведе разследване и да нареди частично възстановяване на помощта¹². Поради тази причина бенефициерът възстанови 24,88 млн. CZK.

Комисията продължи на наблюдава осъществяването на неизпълнените, но твърдо приети задължения за инвестиране, които трябваше да се реализират през 2007 и 2008 г. Тъй като някои от инвестициите са програмирани за времето след 2008 г., това дава възможност за вземане на подходящи мерки в случай, че инвестициите не бъдат реализирани.

2.4.3. *Защита на околната среда*

В протокола се изисква дружествата бенефициери да постигнат съответствие със съответното общностно законодателство в областта на защитата на околната среда към момента на присъединяването. На всички стоманодобивни предприятия в сектора **вече са издадени** комбинирани разрешителни в съответствие с директивата за КПКЗ¹³.

3. ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА ПОЛСКАТА СТОМАНОДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ

В обхвата на разпоредбите на протокол № 8 влизаха дружествата: Polskie Huty Stali (понастоящем Mittal Steel Poland — MSP), Huta Andrzej, Huta Bankowa, Huta Batory, Huta Buczek (понастоящем Technologie Buczek), Huta L.W. (понастоящем Arcelor Huta Warszawa — АНW), Huta Labedy и Huta Pokoj. Междувременно 2 дружества бяха извадени от съответната Национална програма за реструктуриране (НПП) — Huta Andrzej и Huta Batory, тъй като те влязоха в процедура по ликвидация. Дружествата бенефициери представляваха 70 % от производството на сурова стомана в Полша.

3.1. Държавна помощ за реструктуриране

Въз основа на наличната информация Комисията стигна до заключението, че Полша е изпълнила предписаните ѝ от протокола задължения по отношение на държавната помощ. Тя е изплатила помощ в размер на 2,73 млрд. PLN за реструктуриране, което е едва 82 % от определената в протокола максимална сума от 3,38 млрд. PLN. Посочената помощ е отпускана до края на 2003 г. в съответствие с протокола. Оценката също показва, че намалената сума не е оказала негативно въздействие върху финансовите резултати на дружествата. Както и в Чешката република, в Полша държавната помощ, предоставена на стоманодобивните дружества, бе насочена предимно към финансово реструктуриране.

Разпределянето на държавната помощ между отделните дружества беше подробно описано в одобрената НПП за Полша. Предоставените данни

¹² Дело за държавна помощ № 350b/06 — Промяна в плана за реструктуриране на VPFM от 8.6.2007 г., ОВ С 200, 28.8.2007 г., стр. 1.

¹³ Директива 96/61/ЕО, ОВ L 257, 10.10.1996 г., стр. 26.

позволиха на Комисията да заключи, че размерът и интензивността на помощта са били строго ограничени до минимума, необходим за осигуряване на жизнеспособността на дружествата. Резултатите за отделните дружества бенефициери са следните:

а) MSP е получило 85 % от максималната сума от 3,14 млрд. PLN, като най-голямата част е била предназначена за отписване на задължения или на гаранции по заеми. Неговото дъщерно предприятие Huta Bankowa, което през 2006 г. беше отделено от групата Arcelor-Mittal (в съответствие с решението на Комисията по отношение на сливането¹⁴), е получило 92 % от разрешената максимална сума.

б) АНВ е получило 63 % от максималния разрешената сума. Това бе потвърдено въз основа на процедурата за държавна помощ, започната от Комисията с цел да се разследва възможно неправомерно използване на помощ от АНВ¹⁵. В разследването си Комисията стигна до заключението, че е имало отчасти неправомерно използване на гаранция в размер на 31,2 млн. EUR, и разпреди частично възстановяване на средствата. АНВ доброволно възстанови сумата от 2,09 млн. EUR през ноември 2007 г.

в) Huta Labedy и Huta Pokoј са получили съответно 40 % и 66 % от максималната сума. Това позволи на Комисията да заключи, че въпреки ниските равнища на инвестиции, размерът и интензивността на помощта са били ограничени до стриктния минимум на необходимите за реструктуриране разходи.

г) Technologie Buczek е получило 41 % от максимално разрешената сума на държавната помощ. Вследствие на процедура по фалит, обявена през 2006 г., Комисията прие¹⁶ решение за неправомерно използване на държавна помощ и разпреди възстановяване на средствата.

3.2. Намаляване на капацитета

В протокола се предписва да бъдат закрити определен брой линии за окончателна обработка във връзка с получената помощ за реструктуриране, така че да се компенсира възможното конкурентно предимство и свързаните с него ефекти на нарушаване на конкуренцията. Нетното намаляване на капацитета, което Полша трябваше да осъществи по отношение на готовите продукти през периода 1997—2006 г., беше определено на 1 231 000 тона.

В съответствие с разпоредбите на относимото решение¹⁷, Комисията провери намаляването на капацитета въз основа на сертификатите за закриване и чрез проверка, извършена от независим консултант. Конкретно по отношение на

¹⁴ Дело № COMP/M.4137 — Mittal/Arcelor, нотифицирано на 7.4.2006 г. по силата на член 4 от Регламент № 139/2004 на Съвета.

¹⁵ Решение на Комисията от 11 декември 2007 година относно държавна помощ С 51/06 (ex N 748/06), приведена в действие от Полша в полза на Arcelor Huta Warszawa; ОВ L 143, 3.6.2008 г.

¹⁶ Решение на Комисията от 23 октомври 2007 г. относно държавна помощ С 23/06 (ex N 35/06), приведена в действие от Полша в полза на стоманопроизводителя Technologie Buczek Group, ОВ L 116, 30.4.2008 г.

¹⁷ Решение 3010/91/ЕОВС, ОВ L 286, 16.10.1991 г., стр. 20.

MSP и на одобрената промяна на неговия бизнес план¹⁸, съществуващият стан за горещо валцоване на лентов полуфабрикат ще бъде закрит, едва когато в завода на производителя в Краков бъде инсталиран нов стан, което е предвидено за края на 2008 г.

Въз основа на предоставената информация Комисията заключи, че всички закривания са изпълнени съгласно одобрените планове.

Полските стоманодобивни дружества решиха в допълнение към задълженията, предписани им от протокола, доброволно да закрият известен брой неефективни мощности, в това число коксови батерии, станове за блуми и сляби и линии за електролитно галванизирание.

3.3. Други ключови критерии на реструктурирането

След процедурата по фалит на Technologie Buczek Комисията стигна до заключението, че дружеството не е постигнало целите на реструктурирането, поради което прие решение за неправомерно ползване на държавна помощ, и разпореди възстановяване на средствата.

3.3.1. Жизнеспособност и финансови резултати

В края на периода за реструктуриране през 2006 г. всички дружества, с изключение на Huta Bankowa, с лекота преминаха теста за жизнеспособност на ЕО. Те постигнаха печалба преди облагане с лихви, данъци и амортизация между 10,1 % и 21,6 %, при поставена цел от 10,0 %, и печалба преди лихви и данъци между 5,2 % и 16,6 % при цел 1,5 %.

Huta Bankowa не успя на премине теста за жизнеспособност на Комисията през 2006 г. поради неочаквани технологични трудности. Въз основа на положителните резултати, постигнати първо през 2005 г. и по-късно през 2007 г., се направи заключението, че ползите от усилията за реструктуриране, предприети от Huta Bankowa, са позволили на дружеството да постигне устойчива жизнеспособност.

¹⁸ Дело за държавна помощ № 186/05 — Промяна в бизнес плана на MSP от 20.7.2005 г., ОВ С 12, 18.1.2006 г., стр. 2.

3.3.2. *Производителност и заетост*

Две дружества постигнаха крайни равнища на заетост под предвиданото, едно беше в съответствие с планираното равнище, а две други дружества постигнаха равнища далеч над предвиденото. Общият брой на заетите лица остана над предвиждания (средното годишно равнище на заетост беше 15 564 души при цел от 13 702 съгласно НПП), което се дължеше главно на забавяне при закриванията и на приключването на главните инвестиции. Провежданата понастоящем модернизация ще позволи обаче в близкото бъдеще тази ситуация да бъде коригирана.

Въпреки че общото равнище на производителност на бенефициерите се подобри, то остана далеч под посоченото в протокола средно равнище в ЕС. В края на 2006 г. бе регистрирано средно равнище на производителност от около 321 тона на човек. Резултатите на отделните дружества силно се различават, като АНВ постигна резултати, много по-високи от предвидените, докато резултатите на MSP са много по-ниски от стойностите, определени като цел в НБП.

3.3.3. *Намаляване на разходите*

Дружествата бенефициери демонстрираха явна промяна във фирмената си политика, което им даде възможност да намалят разходите си. Получените резултати на равнище отделно дружество показват, че са предприети редица действия за намаляване на оперативните разходи. Беше обърнато особено внимание на новите инструменти в областта на информационните технологии за мониторинг и контрол на разходите през целия цикъл на производството. Бяха осъществени технологични инвестиции, с които се цели да се модернизират и заменят съществуващите съоръжения и да се допринесе съществено за намаляване на разходите. Що се отнася до финансовата страна, банковите разходи бяха предоговорени, а договорите за купуване на суровини — преразгледани.

3.4. **Други изисквания на протокола**

3.4.1. *Стопански/пазарни стратегии*

Бяха постигнати поставените в НБП цели по отношение на реорганизацията на производствените мощности и бе подобрена организационната структура. Дружествата също така преразгледаха структурата на продажбите си и постигнаха по-високи равнища на преки продажби. Продуктовата номенклатура беше променена, и когато бе необходимо, дружествата се насочиха към пазари с по-висока добавена стойност.

3.4.2. *Инвестиции*

Две дружества бенефициери — Huta Pokoj и Huta Bankowa осъществиха инвестиционните си цели. Huta Labedy успешно реализира около 75 % от одобрените инвестиции. АНВ изпълни 37 % от първоначално одобрения план, но след като през 2005 г. дружеството беше поето от друг собственик, то

инвестира в нов стан и по този начин достигна 170 % от първоначално предвидения обем на инвестициите.

MSP, както бе предвидено в протокола, осъществи инвестициите, свързани с промените в продуктовата номенклатура и с подобряването на качеството на продукцията си. Но поради промяната в неговия ИБП, целите за енергийна ефективност и продуктивност не бяха постигнати през 2006 г., но е планирано да бъдат постигнати през 2008 г.

3.4.3. *Защита на околната среда*

За разлика от изискванията към чешката стоманодобивна промишленост, в протокола не се изисква от дружествата бенефициери да постигнат съответствие със съответното общностно законодателство в областта на защитата на околната среда към момента на присъединяването. Все пак, преходният режим по отношение на достиженията на общностното право в областта на околната среда за Полша, както е определен в Договора за присъединяване¹⁹, предвижда списък със стоманодобивни съоръжения, за които е направена дерогация по отношение на съобразяването с директивата за КПКЗ. Чрез дерогация от директивата за КПКЗ, изискванията за даване на разрешителни за съществуващите съоръжения не се прилагат за Huta Sendzimir (понастоящем част от MSP), Huta Andrzej, Huta Czestochowa, Huta Batory, Huta Jednosc и Huta Laziska до декември 2010 г. За тези съоръжения бяха издадени разрешителни за преходния период, като в тях се съдържаха индивидуални задължителни графици за постигане на пълно съответствие.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият доклад е последният от мониторинговите доклади по отношение на реструктурирането на стоманодобивната промишленост в Чешката република и Полша. Като има предвид постигнатите резултати, становището на Комисията е, че разпоредбите на протокол № 2 и протокол № 8 към Договора за присъединяване са били спазени:

- общата сума на помощта за реструктуриране, отпусната на дружествата бенефициери, е била по-малка от пределните стойности,
- постигнато е нетно намаляване на капацитета,
- критериите за реструктуриране, така, както са определени в приложение 3 към протоколите (жизнеспособност, производителност и намаляване на разходите) бяха изпълнени.

Комисията стига до извода, че процесът на реструктуриране в рамките на преходния период е приключил като цяло успешно. От 2007 г. производителите на стомана в Чешката република и Полша работят в същите условия, както всички стоманодобивни дружества на европейския пазар.

¹⁹ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 875—905.

Процесът на реструктуриране беше улеснен по-специално от два фактора: приватизацията и общите пазарни условия по време на преходния период (2003—2006 г.). Както чешкият, така и полският стоманодобивен сектор преминаха през значителна промяна на собствеността през посочения период. Докато през 2002 г. стоманодобивните дружества все още бяха предимно публична собственост, през 2008 г. приватизацията им беше завършена чрез прехвърляне на дялове на стратегически инвеститори. Освен това, Комисията поддържа становището, че промяната във вътрешната фирмена политика на дружествата и строгото придържане към бизнес плановете имаха основната заслуга за подготвянето на тези дружества за посрещане на бъдещите предизвикателства.

От друга страна, дружествата получиха съществена подкрепа от бързоразвиващия се пазар на стомана и свързаното с това увеличаване на продажните цени, което позволи на дружествата от 2003 г. до средата на 2008 г. значително да подобрят своите резултати. Особено високите темпове на растеж на вътрешните пазари на стомана в двете държави-членки изиграха значителна роля за осигуряването на жизнеспособността на дружествата бенефициери.

Мониторингът на реструктурирането на стоманодобивния сектор създаде възможности за близко и редовно сътрудничество между Комисията, националните власти и дружествата. Това спомогна за адекватното изпълнение на предписаните от протоколите задължения.